

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Õppekava: Koolieelse lasteasutuse õpetaja

Anette Avvald

ABIMATERJAL VARAJASE INGLISE KEELE ÕPETAMISEKS LAULUDE ABIL
LASTELE VANUSES 5–7A

bakalaureusetöö

Juhendaja: Esta Sikkal (MA, saksa keel ja kirjandus)

Tartu 2017

Abimaterjal varajase inglise keele õpetamiseks laulude abil lastele vanuses 5–7

Resüme

Üha enam õpetatakse võõrkeeli varajases eas ja seejuures on oluline, et arvestataks lapse huvide ning ealiste iseärasustega. Varajase võõrkeele õpetamisel soovitatakse kasutada laule, sest laulud aitavad parandada hääldust, suurendada sõnavara ning on huvitavaks vahendiks, läbi mille võõrkeelt õppida. Bakalaureusetöö eesmärgiks oli koostada abimaterjal laulude kasutamiseks varajase inglise keele õpetajatele ja saada abimaterjalile inglise keele tegevõpetajatelt eksperthinnang. Abimaterjal koosnes kolmest teemast ning oli üles ehitatud lauludele ja sellega seotud mängulistele tegevustele. Uurimuses osales neli inglise keele õpetajat, kellega viidi läbi poolstruktureeritud intervjuud. Tulemustest selgus, et õpetajate hinnangul oli koostatud abimaterjalis olevaid laule eesmärgipäraselt kasutatud, abimaterjal arusaadav, lapsekeskne. Ekspertide poolt tehtud tähelepanekutele toetudes, tehti parandused abimaterjalide täiendamiseks.

Märksõnad: varajane võõrkeeleõpe, laulude kasutamine

Teaching Aid for Using Songs in Early Second Language for Children Aged 5–7

Abstract

Early second language learning has increased in recent years and it is important to take children's interest and natural developmental specifics into consideration. It is recommended to use songs when teaching early second language because it can help to develop pronunciation skills, enhance vocabulary and it is a fun way to learn new language. The aim of the bachelor thesis was to compile teaching aid for English language teachers for using songs in early second language learning and get the expert opinion on the teaching aid. Teaching aid included three different themes and was built around songs and playful activities. Four teachers took part of the survey and semi-structured interviews were carried out. The results showed that in experts opinion the songs used in teaching aid had a purpose, teaching aid was comprehensible and child-centered. Based on expert opinion, changes were made to improve the teaching aid.

Keywords: early second language learning, using songs

Sisukord

Sissejuhatus	4
Varajasest võõrkeeelõppest ja meetoditest	4
Laulud varajasest võõrkeeelõppes	6
Laulude valimine	8
Abimaterjali koostamise kriteeriumid	8
Uurimuse eesmärgid ja uurimisküsimused	10
Metoodika	10
Valim	10
Abimaterjali koostamise käik	11
Abimaterjali kirjeldus	11
Andmekogumismeetod	12
Andmeanalüüs	13
Tulemused	13
Arutelu	18
Tänu sõnad	21
Autorsuse kinnitus	21
Kasutatud kirjandus	22

Lisa 1. Intervjuu kava

Lisa 2. Lauludel põhinev abimaterjal

Lisa 3. Väljavõtte koodidest andmeanalüüsikeskkonnas *QCAmap*

Sissejuhatus

Euroopa Komisjon toob välja, et keeled on inimestevaheliseks sillaks. Võõrkeeleoskust peetakse oluliseks, sest see annab rohkem valikuvõimalusi erinevates aspektides toimetulemiseks (Keeleline mitmekesisus, s.a.). Lapsed hakkavad võõrkeeli õppima üha varasemas eas ning lapsevanemate valikul on enamasti esimeseks keeleks inglise keel (Widlok, Petravić, Org, & Romcea, 2010). Varajase võõrkeeleõppe all mõistetakse võõrkeeleõpetust lastele, kes on vanuses 4-10 eluaastat (Goethe-Institut Estland, s.a.). Varajase võõrkeele õppimise eesmärgiks on tutvustada lastele uut keelt ning tekitada huvi selle õppimiseks. Üks paljudest võõrkeele õpetamise viisidest on muusika kasutamine. Tuuakse välja, et laulud on abiks uue keele õppimisel ning võivad suurendada ka laste huvi (Aguirre, Bustinza & Garvich, 2016). Keeleõpe saavutab kõige paremad tulemused kui õppimine toimub keskkonnas, kus õppijad tunnevad end turvaliselt (Tomlinson, 2013). Lastele varajast võõrkeelt õpetades, tuleb kasutada sarnaseid põhimõtteid nagu emakeeleski. Kõige olulisem on, et arvestatakse lapse vanusega (Huges, 2010).

Laulude kasutamise positiivne mõju on tulnud välja mitmetes uurimustes (vt Aguirre, Bustinza & Garvich, 2016; Chou, 2014; Coyle & Gracia, 2014). 2014. aastal uuris Margna oma bakalaureusetöös, kuidas kasutatakse laule ja salme koolieelses eas inglise keele õpetamisel. Otto (2013) bakalaureusetööst teemal „Varajase võõrkeeleõppe eelised ja probleemid Tartu lasteaegade võõrkeeleõpetajate arvamuste põhjal”, selgus, et mõnede õpetajate arvates puuduvad varajase inglise keele õpetamiseks otstarbekad õppematerjalid. On palju erinevaid lastelaule, kuid õigete laulude leidmine ning nende teemakohane sidumine õppetööga võib olla õpetajate jaoks keeruline. See on üheks põhjuseks, miks mõned õpetajad ei kasuta varajases inglise keele õppes laule (Millington, 2011). Töö autori teada ei ole Tartu Ülikoolis lõputööna koostatud abimaterjali laulude kasutamiseks, mis keskenduks varajasele inglise keele õpetamisele läbi tegevusega seotud laulude. Uurimisprobleemina näeb lõputöö autor, kuidas koostada varajase inglise keele õpetamiseks abimaterjal, milles on seotud laulud ja tegevused.

Varajasest võõrkeeleõppest ja meetoditest

Mida varem võõrkeelega tutvust tehakse, seda rohkem on aega keelt omandada ja võõrkeeleõppest saab võtta maksimumi (Kartashova, 2015). Läbi selle luuakse head alused võõrkeele edasi õppimiseks (Keeleõpe varases eas, s.a.). Euroopa Liidu liikmesriikide haridusministrid toetavad võõrkeelte õpetamist varajases eas ning

eesmärgiks on, et lapsed õpiksid vähemalt kaht võõrkeelt (Keeleõpe varases eas, s.a.). Tartu linnas on 30 munitsipaallasteasutust ja 11 eralasteaeda, nendest 23-s on võimalus omandada varajast võõrkeeleõpet. Inglise keelt saab õppida 15-s ning saksa keelt üheksas lasteasutuses (Koolieelsed lasteasutused, s.a.).

Abello-Contesse (2009) on öelnud, et mida noorem on õppija, seda kiirem on õpiprotsess ja seeläbi on ka tulemused paremad. Sellest lähtuvalt tuleks lastele õpetada võõrkeeli juba varases eas, mil neil on selleks potentsiaali (Er, 2013). Samuti leiavad Elvin, Maagerø ja Simonsen (2007), et lapsed õpivad uusi keeli väga kiiresti. Mitmed autorid on väitnud, et kui laps alustab võõrkeele õppimist enne kümnendat eluaastat, on suur võimalus, et keel õpitakse ära aktsendivabalt (Ghasemi & Hashemi, 2011; Lenneberg, 1967). Varajase võõrkeeleõppe eesmärgiks on tutvustada lastele uut keelt ning läbi selle suurendada lapse motivatsiooni edasistes võõrkeeleõpingutes (Hashemi & Azizinezhad, 2011). Samas leiavad Farzaneh ja Movahed (2015), et varajase võõrkeeleõppe puudusteks on emakeele tagaplaanile jäämine, emakeeles aktsendi tekkmine, lastele lisakohustuste andmine.

Võõrkeeleõppe meetodid jagatakse kolmeks – traditsioonilisteks (grammatika-tõlke meetod, lugemismeetod, otsene meetod, audiolingvaalne meetod, kognitiivne meetod), humanistlikeks (sugestopeedia, vaikne meetod, ühisõpe, käsutäitmismeetod) ja suhtlusmeetoditeks (loomulik meetod, suhtlev-kogemuslik meetod, ülesandepõhine meetod) (Kingisepp & Sõrmus, 2000; Richards & Rodgers, 2014). Lastele sobivate keeleõppemeetoditena tuuakse välja loomulikku meetodit, audiolingvaalset meetodit ja käsutäitmismeetodit (Er, 2013; Richards & Rodgers, 2014), millest kõige sobivamaks peetakse käsutäitmismeetodit. Loomuliku meetodi puhul ei pöörata tähelepanu grammatikareeglitele, vaid keelt omandatakse läbi mängu ja huvitavate tegevuste (Kingissepp & Sõrmus, 2000; Kärtner, Tuuling, Maiberg, Rikker & Voltein, 2005). Audiolingvaalne meetod põhineb järele kordamisel, kus õppijad kordavad seni, kuni see neile meelde jääb (Kingisepp & Sõrmus, 2000).

Käsitäitmismeetod on keeleõppe meetod, mis on üles ehitatud korralduste mõistmisele ja nende täitmisele (Al Harrasi, 2013; Asher, 1969). Meetod põhineb arusaamal, et lapsed õpivad võõrkeelt, kasutades samu põhimõtteid nagu õppides oma emakeelki (Asher, 1969). Lapsi suunatakse sõnadele vastavalt oma keha liigutama ning läbi selle saavad nad näidata sõnadest aru saamist (Murphey, 2008). Selle meetodi juures saavad lapsed laulma hakata siis, kui nad on selleks valmis. On tavapärane, et ühtki meetodit ei kasutata üksikult, vaid õpetajad kasutavad võtteid ja elemente erinevatest

meetoditest (Kärtner et al., 2005). Dunn (2012) väidab, et lastele ei pea õpetama selgeks grammatikareegleid, sest nad õpivad võõrkeelt rääkima täiskasvanu abil, kuulates ja jättes meelde sama moodi nagu emakeele õppimiselgi.

Eelkooliealiste laste tähelepanu on hajuv ja seetõttu soovitatakse võõrkeelt õpetada läbi kaasahaaravate ja mitmekülgsete tegevuste, mis pakuvad lastele huvi (Leśniewska & Pichette, 2016; Reilly & Ward, 2003; Uysal & Yavuz, 2015). Lapsi huvitab neid ümbritsev maailm ning kui tegevused on mitmekesised, leevendab see väsimust ning peletab igavust (Kartashova, 2015). Võõrkeele õpetamisel soovitatakse kasutada laule, salme, lühijutte, pilte, sõnakaarte, käpiknukke, rollimänge ja muud (Al Harrasi, 2013; Hasemi & Azizinezhad, 2011; Phillips, 1995). Laule saab kasutada igas vanuses õppijatega, kuid kõige sobivamaks sihtgrupiks laulude ja muusika kasutamisel on lapsed (Murphey, 2008).

Laulud varajases võõrkeeleõppes

Esimesel kuuel eluaastal on muusika ja laulmine laste arengus väga suure tähtsusega (Woolfolk, Hughes & Walkup, 2008). Jarvis (2013) ja Aguirre, Bustinza & Garvich (2016) on toonud välja, et varajases võõrkeeleõppes võivad laulud ja salmid mängida suurt rolli lapse huvile võõrkeele vastu. Lauldes toimub õppeprotsess lastele alateadlikult (Aguirre, Bustinza & Garvich, 2016). Lapsed tunnevad rõõmu lihtsatest tegevustest ning neile meeldib laulda, kui laul on nende jaoks kaasahaarav ja põnev (Aguirre, Bustinza & Garvich 2016; Razak & Yunus, 2016). Lisaks mõjutab muusika keeleõpet positiivselt mitmel viisil – see suurendab laste motivatsiooni, loob hea õpikeskkonna, aitab keskenduda ning olla aktiivne õppija (Aguirre, Bustinza & Garvich, 2016; Alisaari & Heikkola, 2017; Madani & Mahmoodi Nasrabadi, 2016; Razak & Yunus, 2016). Veel aitab laulude kasutamine parandada laste kuulamisoskust ja hääldust (Millington, 2011). Madani ja Mahmoodi Nasrabadi (2016) on toonud välja, et läbi laulude saab lapsi paremini tegevustesse kaasata. Sarnaselt eelnevale toovad Shen (2009) ja Murphey (2008) välja laulude rahustava ning terapeutilise mõju.

Jarvis (2013) leidis oma uurimuses, et paljud õpetajad tunnevad end enesekindlamalt, kui saavad lastele õpetada keelt läbi laulude. Ka Chou (2014) on oma uurimuses kinnitanud, et nii lapsed kui ka õpetajad suhtuvad laulude kasutamisesse ja laulmisesse võõrkeeleõppe tundides positiivselt. Brumen (2011) viis Sloveenias 4–6aastaste lastega läbi uurimuse, selgitamaks kui motiveeritud on lapsed võõrkeelt õppima. 95,8% uurimuses osalenud lastest väitsid, et neile meeldib võõrkeeletundides

laule kuulata ning kaasa laulda. Aguirre, Bustinza & Garvich (2016) leidsid, et võõrkeeletundides, kus kasutati muusikat, olid lapsed rohkem kaasatud ning huvitatud tunni teemast. Kartashova (2015) on väitnud, et lapsed on emotsionaalselt õppimisse kaasatud, kui neile meeldivad tegevused või õpetusviis. Phillips (1995) kinnitab väidet, et kui tegevus on meeldiv, jääb see paremini meelde ning suurendab motivatsiooni edasi õppida.

Alisaari & Heikkola (2017) toovad välja, et kuigi võõrkeeleõpetajad teavad laulmise ja laulude kuulamise positiivsetest külgedest, kasutatakse laste vanemaks saamisel võõrkeele õppimisel laulmist harva, pigem keskendutakse laulude kuulamisele. Õpetajad, kes ei pea oma lauluoskusi heaks, väldivad võõrkeeleõpetuses laulmist ja laulude kasutamist, samuti võib esineda probleeme eesmärkide seadmise ja keerulise sõnavaraga (Murphey, 2008). Levinud on arusaam, et kui tegevus on meeldiv ja lõbus, siis ei saa toimuda õppimist (Murphey, 2008). Lapsed õpivad läbi mängu ning sellel on lapse elus suur roll ning seda tuleks meeles pidada ka võõrkeele õpetamise juures (Guz, 2017).

Laulude õpetamisel soovitatakse õpetajatel kasutada liigutusi või näitlikku materjali, et lapsi paremini kaastata (Coyle & Cracia, 2014). Siiski tuleb meeles pidada, et liigutused ja tegevused jääksid lihtsaks, sest muidu võib olla lapsel keeruline aru saada, mida temalt oodatakse (Philips, 1995). Lapsed vanuses 5–7 on aktiivsed, neil on palju energiat ning seda peab õppetöö planeerimisel arvestama. Erinevad füüsilised tegevused nagu jooksmine, kõndimine, hüppamine toetavad võõrkeele õppimist (Uysal & Yavuz, 2015). Samuti aitavad sõnu ja lauseid meelde jätta žestide ja kehakeele kasutamine (Hasemi & Azizinezhad, 2011). Läbi selle tugevneb arusaamine õpitust ning hõlbustub õpitu meeles pidamine.

Laulud köidavad lapsi emotsionaalselt ja pakuvad neile rõõmu (Coyle & Cracia, 2014; Leśniewska & Pichette, 2016). Dunn (2012) kirjutab, et kui lapsed on õppinud selgeks mõne laulu, on neil tunne, et nad oskavad võõrkeelt juba väga hästi. Nad tahavad õpitud ka teistega jagada (Elvin, Maagerø & Simonsen, 2007). Laulu õpetamisel soovitatakse kasutada palju kordusi, lausete lõpetamist ja laulu sisu läbi mängimist (Coyle & Cracia, 2014; Leśniewska & Pichette, 2016; Murphey, 2008). Esiteks meeldivad lastele kordused ning nad võivad üht laulu laulda väsimatult (Murphey, 2008). Teiseks aitavad kordused kaasa sõnavara omandamisele ning seetõttu on paljudes lastelauludes seda kasutatud (Millington, 2011). Coyle ja Gracia (2014) toovad välja, et oluline on ka õpitu hilisem kordamine. Laulu ühe- ega kahekordne kasutamine ei pruugi

tagada keele arengut ja laulu peab kordama üle pikema aja jooksul, et see kinnistuks laste mällu. Lapsed omandavad uusi teadmisi kiiresti, kuid sama kiirelt võivad need teadmised ununeda, kui neid aja möödudes ei korrata (Kartashova, 2015).

Laulude valimine

On palju erinevaid lastele sobivaid laule ning nende grupeerimiseks on autorid toonud välja erinevaid liigitusi. Näiteks tuuakse välja tegevusega seotud laulud (*action songs*), rütmilaulud (*chants*), loendamislaulud (*counting songs*), tähtpäevadega seotud laulud (*special occasion songs*) (Murphey, 2008; Neila, 2013; Reilly & Ward, 2003).

Varajase võõrkeele õpetamisel kasutatavate laulude valimine on oluline, sest sellest sõltub, kui võrd tulemuslik on õppimine. Õpetaja peab arvestama, et laul oleks lastele sobilik (Millington, 2011). Razak ja Yunus (2016) toovad välja, et varajase võõrkeele õpetamisel on kõige sobivamaks laulud, millel on lihtne viis ja palju kordusi. Õigete laulude valimine võib siiski olla paljudele õpetajatele keeruliseks ülesandeks ning tihti lauldakse seetõttu samu laule või kasutatakse laule minimaalselt (Millington, 2011). Dunn (2012) soovib õpetajatel kirjutada uusi sõnu juba tuttavatele viisidele, sest siis on selgeks vaja õppida vaid uued sõnad. Millington (2011) kinnitab, et kasutades fantaasiat, saab kohandada tuntud lastelaule enda tunni jaoks sobivaks. Varajane võõrkeeleõpe peab soodustama erinevate võimete arengut, näiteks sotsiaalsete, kommunikatiivsete ning loominguliste. Lapsi tuleb toetada vastavalt nende arengule (Widlok et al., 2010). Lapsed soovivad saada täiskasvanute tähelepanu ja seetõttu peaks õpetaja leidma viisi, kuidas seda lastele pakkuda (Reilly & Ward, 2003). Võimalusel soovitatakse varajase võõrkeele õpetajal teha koostööd laste teiste õpetajatega, et uurida, milliseid teemasid käsitletakse. Sarnane kontekst võib olla abiks huvi tekitamisel ja selle hoidmisel (Hasemi & Azizinezhad, 2011).

Abimaterjali koostamise kriteeriumid

Bakalaureusetöö eesmärgiks on koostada abimaterjal inglise keele õpetajatele laulude kasutamiseks ja saada sellele tegevõpetajatelt eksperthinnang. Analüüsiti „Nürnbergi soovitusi varajaseks võõrkeeleõppeks“ (Widlok et al., 2010) ja Koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekava (2011). Abimaterjali koostamisel võeti lisaks eeskujuna Habe (2015) magistriritööst. Järgnevalt on välja toodud kriteeriumid, mida peetakse oluliseks abimaterjalide koostamisel:

- a) *Eakohasus*. Oluliseks kriteeriumiks on sobivus sihtgrupi vanusega. Selleks, et õppimine oleks efektiivne, peavad keeõppe eesmärgid ja teemad vastama lapse eale ning toetama lapse arengut, loovust ja seejuures peab tegevus olema lapsele nauditav (Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2011; Razak & Yunus, 2016; Tomlinson, 2013; Widlok et al., 2010). Käsitletavad teemad tuleks valida põhimõttel, et need oleksid otseselt seotud lapse elukogemusega (Widlok et al., 2010). Kui teema on lapsele emakeeles võõras, pole sobilik seda õpetada ka võõrkeeles (Phillips, 1995). Vastavalt sihtgrupile, peavad teemad ja tegevused olema kooskõlas laste vanusega.
- b) *Laulude eesmärgistatud kasutamine*. Koostatud abimaterjali keskmes on laulud ning välja on toodud tegevusi, kuidas laule mitmekülgset võõrkeele õpetamisel kasutada. Tegevus tuleb eesmärgistada, et oleks teada, mida hakatakse lastele õpetama ning millised on saavutatavad tulemused. Igal tunnis tehtaval tegevusel peab olema oma kindel eesmärk, et tegevused ei oleks sisutühjad (Huges, 2010). Tegevused ja ülesanded peavad lapsele pakkuma mõningast pingutust, kuid mitte nii palju, et ülesanded muutuksid liiga keeruliseks (Phillips, 1995).
- c) *Lapsekesksus*. Lapsekesksus on põhimõte lähtuda lapse kasvatamisel temast endast, tema huvidest ja vajadusest (Haridussõnastik, s.a.). Lapsekeskne õpetamisviis saab väljenduda laste aktiivses kaasamises tegevustesse (Kartashova, 2015). Õpetaja peab arvestama lapse vajadustega. Näiteks, et lastel on soov mängida, saada uusi asju teada ja liikuda (Widlok et al., 2010). Abimaterjali puhul saab lapsekesksuse juures tähelepanu pöörata ka sellele, kas tegevust on võimalik kohandada lapse tasemele vastavaks (Tomlinson, 2013).
- d) *Arusaadavus*. Abimaterjal peab olema selgelt ülesehitatud ja üheselt mõistetav (Howard & Major, 2004). See on oluline, et tegevuste põhimõtted ei kaoks. Oluline on ka juhiste selgus, teksti paigutus ning abimaterjali esinduslik väljanägemine (Tomlinson, 2013).
- e) *Terviklikkus*. Abimaterjal peab moodustama ühe terviku. Sellel on kindel algus, põhiosa ning lõpetus. Õpetaja ei pea juurde otsima tegevusi, mida võõrkeeletunnis veel teha (Tomlinson, 2013).

Uurimuse eesmärgid ja uurimisküsimused

Bakalaureusetöö eesmärgiks on koostada abimaterjal laulude kasutamiseks varajase inglise keele õpetajatele ja saada abimaterjalile inglise keele tegevõpetajatelt eksperthinnang. Lähtudes bakalaureusetöö eesmärkidest, varajase võõrkeeledõppe alusdokumendist, milleks on „Nürnbergi soovitusel varajaseks võõrkeeledõppeks” (Widlok et al., 2010) ning toetudes kirjandusele, püstitatakse kolm uurimisküsimust:

1. Kuidas hindavad eksperdid abimaterjali sobilikkust inglise keele õpetamiseks läbi laulude?
2. Millisel määral järgib abimaterjal sihtgrupile seatud kriteeriume (vt lk 9)?
3. Millised on ekspertide soovitusel abimaterjali parandamiseks ja/või muutmiseks?

Metoodika

Valim

Uurimistöö valimi moodustavad neli inglise keele õpetajat, keda kutsutakse antud uurimuses ekspertideks. Ekspertid valiti eesmärgipärase mugavusvalimi alusel ning nendega võeti ühendust e-kirja või helistamise teel. Uurimuses osalemise kriteeriumiks oli, et ekspert omaks kogemust inglise keele õpetamisel eelkooliealistele või I kooliastmes õppivatele lastele. Mitmed eksperdid, kellega ühendust võeti, ei olnud nõus uurimuses osalema või ei vastanud kriteeriumi nõuetele. Kõik eksperdid osalesid uurimuses vabatahtlikult ning ekspertidega ühendust võttes tutvustati neile töö eesmärke. Tööd koostades on autor kasutanud õpetajate nimede asemel pseudonüüme, tagades seeläbi osalejate anonüümsuse, mis on kooskõlas eetikanõuetega (Laherand, 2008).

Tabel 1. *Intervjueeritavate taustaandmed*

Uuritava tähis	Tööstaaž inglise keele õpetamisel	Pedagoogika valdkond
Ekspert 1	7,5 aastat	Klassiõpetaja, inglise keele lisaeriala
Ekspert 2	10 aastat	Klassiõpetaja, inglise keele lisaeriala
Ekspert 3	3 aastat	Haridusteaduste bakalaureus, humanitaar- ja sotsiaalainete õpetamine põhikoolis.
Ekspert 4	13 aastat	Klassiõpetaja. Inglise keele õpetaja põhikoolis. Täiendkoolitus eelkoolipedagoogikas.

Abimaterjali koostamise käik

Abimaterjali koostamine algas teemakohase kirjanduse läbitöötamisega. Seejärel analüüsi „Nürnbergi soovitusi varajaseks võõrkeeleõppeks“ (Widlok et al., 2010) ja Koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekava (2011), leidmaks sobivaid teemasid. Igale teemale püstitati eesmärgid ning pandi kirja esialgsed ideed. Töö autor võttis isiklikult ühendust ekspertidega, et arutleda teemade sobivuse üle. Järgnevalt otsis autor internetist ning kirjandusest laule, mis sobiksid ilmestama välja valitud teemasid. Valiti välja laulud *Farm Animal Song*, *How are you?*, *Earth Day Song*. Laulude viisi ning sõnade autoritele on abimaterjalis viidatud. Autor jälgis laulude valimisel kriteeriume, mis on toodud välja lk 9. Samuti pöörati tähelepanu sellele, et laulud sisaldaksid kordusi, lastele sobivat sõnavara ning et laulul oleks lihtne ja meeldejääv viis.

Pandi paika abimaterjali esialgne struktuur ja teemade eesmärgid, mida vajaduse korral muudeti. Autor noodistas kaks laulu (*Farm Animals Song* ja *Earth Day Song*), kasutades programmi Sibelius 8. Kui õpetaja oskab mängida mõnd pilli, siis saab ta tänu nootidele kergesti laulu saata. Lisaks saab ta muuta laulu tempot ning alguses laulda laulu aeglasemalt. Kolmandat laulu (*How are you?*) ei noodistatud, sest sellel laulul on YouTube keskkonnas väga hea esitus olemas. Teemade juurde otsiti vajaminevad illustratsioonid, mis sobiksid tegevusi ilmestama. Illustratsioonide juures pidas autor oluliseks, et need oleksid hea kvaliteediga, värvilised ja võimalikult täpsed.

Juhiste arusaadavust ja abimaterjali toimimist katsetas autor lastegrupiga, kuhu kuulus kuus 5–7aastast last. Vahetu tagasiside saamiseks küsis autor lastelt suuliselt, mis neile meeldis ja mis oli keeruline. Lapsed töid välja, et kõige rohkem meeldisid neile laulud ja seal juures liigutusi teha, samuti tegevus õhupallidega. Lapsed pidasid keeruliseks mängu, mis oli teema *Farm Animals* juures. Katsetamise järel muudeti selle mängu käiku arusaadavamaks ning lihtsamaks. Autor märkas, et kiitis lapsi tihti, kuid abimaterjalis kiitmist välja toodud ei olnud. Ta lisas ka selle abimaterjali, et abimaterjali kasutajatel ei ununeks lastele tagasisidet anda.

Abimaterjali kirjeldus

Abimaterjalis on käsitletud kolme teemat – taluloomad, emotsioonid ning keskkonna hoidmine. Antud abimaterjal sobib kasutamiseks siis, kui lastel on juba mõningased inglise keele alased teadmised olemas. Iga teema algab sissejuhatava osaga ning läbi mänguliste tegevuste tutvutakse teemadega *Farm Animals*, *Emotions*, *Earth Day*. Iga teema juures on struktuur järgmine: teema, eesmärk, sõnavara, varem õpitud sõnad ja

väljendid, vahendid, ettevalmistus, planeeritav aeg, alustamine ja teemale häälestamine, temaatiline laul, lauluga seotud tegevus, mäng, kinnistav tegevus ja lõpetus. Laulule eelnevates ja järgnevates tegevustes on kasutatud laulus olevat sõnavara ja/või fraase.

Abimaterjali esimeses osas on kolme teema kavad ning teises osas lisad. Lisade alla kuulub vajaminev pildimaterjal jm. Iga teema juures olevad tegevused ja mängud on erinevad ning on kokku pandud, arvestades 5–7aastaste laste ealisi iseärasusi.

Arvestatakse tähelepanekuga, et selles vanuses lapsed on väga aktiivsed ning tahavad ise tegutseda. Jälgitakse tegevuse pikkust, lastele tagasiside andmist ning lastele antakse võimalus tegutseda rühmas ja teha kaaslastega koostööd (Männamaa & Marats, 2009).

Andmekogumismeetod

Andmete kogumiseks kasutati poolstruktureeritud intervjuud. Intervjuu kava (Lisa 1) koostati uurimisküsimustele ja teooriale toetudes. Poolstruktureeritud intervjuu tüübis on kirja pandud põhiküsimused ning küsida saab lisaküsimusi ja täpsustusi (Laherand, 2008). Lisaks võib selle intervjuutüübi puhul muutuda küsimuste järjekord ning arv (Õunapuu, 2014), olenevalt sellest, mida toovad intervjuueeritavad välja. Uurimuse usaldusvääruse suurendamiseks viidi läbi pilootintervjuu. Pilootintervjuud läbi viies selgus, et mõned küsimused olid omavahel sarnased. Sarnased küsimused ühendati või võeti intervjuu kavast välja. Muudeti küsimuste järjekorda, et kava oleks arusaadavamalt üles ehitatud. Valimi väiksuse tõttu on töös arvestatud ka pilootintervjuud.

Ekspertidele saadeti e-posti teel abimaterjalid ja intervjuu toimumiseks lepiti kokku mõlemale osapoolle sobiv aeg ja koht. Enne intervjuu alustamist küsis töö autor ekspertidelt luba intervjuud lindistada. Salvestus tehti diktofoniga ning hiljem kustutati helifailid diktofonist. Intervjuu alguses tutvustas autor töö teemat ning seda, kuidas on intervjuu üles ehitatud. Esimene osa oli sissejuhatav ning selles saadi taustinfot eksperdi kohta ja keskenduti laulude kasutamisele üldises plaanis. Kuulati ekspertide kogemusi ning arvamust seoses laulude kasutamisega varajases võõrkeeleõppes. Teises osas olid küsimused abimaterjali kohta ja uuriti ekspertide hinnanguid abimaterjali kriteeriumile. Autor luges ette väited ning eksperdid vastasid väidetele valikuvastustega (jah, pigem jah, pigem ei, ei). Iga väite juures oli ekspertidel võimalik oma vastust põhjendada. Kolmandas osas tõid eksperdid välja parandus ja/või täiendustepanekuid. Intervjuu lõpus oli ekspertidel võimalus midagi lisada või teha tähelepanekuid.

Andmeanalüüs

Peale intervjuu läbiviimist transkribeeriti andmed võimalikult täpselt tekstifailiks. On oluline, et intervjuus räägitu saaks kirja võimalikult täpselt ning üles tuleb märkida ka erinevad parasiit- ja mitte midagi ütlevad sõnad (Laherand, 2008). Kirja pandi ka pikemad pausid ning teksti ilmestavad žestid. Transkriptsioonimärke kasutati Laherand (2008) eeskujul. Lühemad, kuid märgatavad pausid märgiti (.), sellest pikemad (pausi kestus sekundites). Rõhutatud kohad kirjutati välja trükitähtedega. Iga intervjuud kuulati mitu korda, et kirjapandu oleks täpne. Transkribeerimine võimaldab hiljem leida intervjuust üles vajalikke kohti ilma kogu intervjuud läbi kuulamata (Laherand, 2008). Kõige pikem intervjuu kestis 1 tund ning lühim 23 minutit. Olenevalt intervjuu pikkusest võttis ühe intervjuu transkribeerimine aega 3,5–6 tundi. Transkriptsiooni loeti korduvalt läbi ning jälgiti, et tekstifailist ei tuleks välja infot, mis võiks avalikustada ekspertide identiteedi.

Andmeid analüüsiti kasutades kvalitatiivset sisuanalüüsi ja kvantitatiivset analüüsi. Kvalitatiivselt uuriti ekspertidega läbi viidud intervjuusid ning andmete analüüsimiseks kasutati keskkonda *QCAmap*. Tekstifail oli esialgu formaadis *.docx*, kuid keskkonda *QCAmap* tuleb transkribeeritud tekstifail üles laadida *.txt* formaadis. Kõik kolm uurimisküsimust lisati keskkonda ning kodeeriti eraldi. Alustati koodide ülesmärkimisest. Koodidest loodi induktiivsel lähenemisel alakategooriad. Alakategooriad ühendades, loodi põhikategooria: *laulude kasutamine varajase võõrkeele õpetamisel* ja alakategooriad *laulude roll ja tähtsus*, *laulude valimine*, *muudatus- ja täiendusettepanekud*.

Lisaks keskkonnas *QCAmap* tehtud analüüsile, analüüsiti andmeid ka käsitsi paber kandjal, et olla kindel kategooriate moodustamises.

Kvantitatiivselt analüüsiti lühikese küsimustiku andmeid, et saada eksperthinnang abimaterjali kriteeriumitele. Küsimustikus oli välja toodud 5 kriteeriumit ning hindamiseks kasutati Likerti tüüpi skaalat, kus 1 tähistas vastusevarianti „jah“, 2 „pigem jah“, 3 „pigem ei“, 4 „ei“.

Tulemused

Uurimuse eesmärgiks on koostada abimaterjal laulude kasutamiseks varajase inglise keele õpetajatele ja saada abimaterjalile inglise keele tegevõpetajatelt eksperthinnang.

Alljärgnevalt tuuakse välja uurimuse tulemused, mida ilmestavad ekspertide tsitaadid. Tsitaatide lühendamisel on kasutatud kombinatsiooni /.../, mis näitab, et tsitaadile eelneb või järgneb tekst. Teised transkribeerimisel kasutatud kombinatsioonid on välja toodud lk 13.

Laulude kasutamine varajase võõrkeele õpetamisel

Laulude roll ja tähtsus

Kõik uurimuses osalenud eksperdid olid oma õpetajapraktika jooksul kasutanud inglise keele õpetamisel laule. Laulude kasutamist peeti oluliseks ning sellele omistati varajase võõrkeele õpetamises suur roll.

Laulmine on väga konkreetne tööriist lapsele võõrkeele lähemale toomiseks, et kui sa ainult räägid temaga midagi või seletad midagi, siis see ei olegi ju nii lõbus?

(E4)

Ma arvan, et see on oluline roll. Ja seisneb selles, et sõnu ja väljendeid paremini meelde jätta (.) sest seal esineb palju sõnade kordust ja samuti lastele meeldib laulda ja meeldiva tegevuse käigus on ka õppimine põnevam. (E1)

Järgnevalt uuriti, millistel eesmärkidel kasutavad eksperdid võõrkeele õpetamisel laule. Välja toodi tähelepanu haaramine, rahustamine, teemasse sissejuhatamine, kinnistav tegevus, sõnavara õpetamine, ühtlustunde tekitamine ning väide, et laulmine on nii lastele kui ka õpetajale meeldiv tegevus. Eelnevast selgub, et ekspertide arvates saab laulmist kasutada paljudel erinevatel viisidel ja erinevates tunni osades. Veel lisasid eksperdid, et laulud on mitmekülgsed ning neid saab iga teema õpetamisel kasutada, kui leitakse lastele sobiv laul.

Laulude valimine

Enamasti kasutavad eksperdid võõrkeele õpetamisel neile juba tuttavaid laule. Mainiti, et aastatega „laulu varud“ järjest täienevad. Uusi laule otsitakse näiteks kirjandusest, erinevatelt internetilehekülgedelt ja välja toodi ka CD-plaadid. Intervjuudest selgus, et eksperdid kasutavad kõige enam sobivate laulude leidmiseks YouTube keskkonda. Laulude valimisel jälgivad eksperdid tähelepanelikult sõnavara. Nende hinnangul peab see olema võimalikult lihtne ja sobima vastavale sihtgrupile. Kaks eksperti eelistavad laule, millel on pigem vähe sõnu, sest siis on lastel kergem laulu kaasa laulda.

Mida väiksemad lapsed on, seda lihtsamad peaksid sõnad olema. Et (.) lihtsad read, lühikesed sõnad. (E2)

Laulude valimise juures peavad eksperdid oluliseks ka laulu viisi, mis peaks olema meelde jääv. Veel mainiti, et laul ei tohiks olla liiga kõrge ega madal, sest siis ei ole mugav kaasa laulda. Eksperdid kasutavad tihedamalt laule, millel on lihtne viis.

Inglise keeles kasutatakse üsna sageli samasid meloodiaid, eriti väikeste laste puhul. Et see on ka sõnavara õpetamisel oluline, et sa ei õpeta mitte uut meloodiat, vaid uut sõnavara. (E4)

Viisist rääkimise juures märgiti, et kindlasti on laule keerulisem kasutada õpetajatel, kes ise viisi ei pea. Arvati, et kui õpetaja pole musikaalne, siis ei taha ta ka lastele tunnis midagi ette laulda. Eksperdid mainisid, et õpetaja võiks siiski oma viisipidamatuses hoolimata võõrkeele õpetamisel laule kasutada.

Muidugi ta võib ikkagi youtubes lasta mingit laulu, et lapsed kuulavad mitu korda ja siis ta tasakesi sosistab võibolla kaasa. Et ei pea väga oma lauluoskust demonstreerima (naerab). Ma arvan, et iga õpetaja VÕIKS ikkagi kasutada inglise keele õpetamisel laulu. (E2)

Laulude valimisel jälgivad eksperdid ka seda, kui palju on laulu juures võimalusi liigutuste kaasa tegemisteks. Seda seetõttu, et on lapsi, kellele ei meeldi laulda või kes on väga häbelikud. Läbi liigutuste saab ka neid kaasata.

Laulu sõnadega liigutusi saab teha kaasa. See teeb õppimise põnevamaks. (E2)
On lapsi, kellele muusika ei ole nii lähedane ja selle tõttu ei pruugi kõikide lasteni sellega jõuda. Siis on hea kui need lapsed saavad teha liigutusi või vaadata pilte. (E4)

Intervjueeritavad tõid välja, et abimaterjalis olnud laulud olid valitud enamjaolt samadel põhimõtetel, mida nemadki laulude valimise juures oluliseks peavad. Toodi välja, et laulus *The Animal Song* olevad loomahääled võivad olla lastele keeruliseks. Selgus, et ekspertide arvates on abimaterjalis olevad laulud ja tegevused omavahel tihedalt ja loogiliselt seotud ning nende abil saab läbi viia võõrkeeletunde. Kinnitati veelkord mõtet, et läbi laulude saab haarata laste tähelepanu ning hoida neid aktiivsetena.

Tabelina tuuakse välja ekspertide hinnangud abimaterjalidele.

Tabel 2. *Ekspertide hinnangud abimaterjalile*

		Jah	Pigem jah	Pigem ei	Ei
Abimaterjal on eakohane.	Vastanuid	1	3	0	0
Abimaterjal on laule kasutatud eesmärgipäraselt.	Vastanuid	4	0	0	0
Abimaterjal on lapsekeskne.	Vastanuid	4	0	0	0
Abimaterjal on praktiline ja arusaadav.	Vastanuid	4	0	0	0
Abimaterjal on terviklik.	Vastanuid	2	2	0	0

Abimaterjali eakohasuse all vastas mitu õpetajat vastusega pigem jah.

Ma arvan, et esimeses laulus võivad need loomahäädled olla keerulised. Samas, lapsed on tegelt väga võimekad, et pea neid alahindama, et oii nad on nii väiksesed ja nad ei käi ju koolis. (E2)

Ka ekspert 3 arvas esimese laulu kohta sarnaselt, kuid mõlema eksperdi arvamustest jääb kõlama mõte, et lapsed on andekad ning õpetamisel peab olema siht, kuhu poole püüelda.

Et sellesmõttes natukene ambitsioonikam kui laul, Me and my friend, onju (naerab), aga pigem ikkagi pürgid ju kaugemale. (E3)

Selgus, et kõik eksperdid nõustusid kriteeriumil, et abimaterjal on laule kasutatud eesmärgipäraselt. Samuti nõustuti, et abimaterjal on lapsekeskne.

Head liikumismängud ja liigutusi on palju. Lapsed saavad liikuda (.) et see arendab last hästi. Siis muusika ja laulmine muidugi on väga arendav. Sobiv sõnavara on. Ja siis on huvitavad näitvahendid laste jaoks. Ma arvan, et see õhupallidega ja teised (.) et need on vahvad tegevused. Ehk siis kõik lähtub lapsest. On lapsekeskne küll. (E1)

Kõik eksperdid tõid välja, et abimaterjal on praktiline.

Minu arvates on see praktiline. Et õppematerjalid on kõik olemas, ka need pildid, mida enne mainisin. On vajaminev ja ma arvan, et toimib väga hästi. Ekspert 1 Jah, sellesmõttes, et seal on need pildid juures ja seal on need laulud konkreetset olemas ja nagu noodid (.) et kui ma näiteks oskaksin klaverit mängida, siis ma suudan ka ilma niiöelda mingisuguste elektrooniliste vahenditeta seda kasutada. (E3)

Viimaseks kriteeriumiks oli abimaterjali terviklikkus. Kaks eksperti olid nõus, et abimaterjal on terviklik, kuid teised kaks arvasid, et pigem on terviklik.

Ma ütleks, et pigem jah. Viimase teema pärast. Lapsed ei saa seal enne väga midagi teha kui alles seal tegevuses, mis on enne laulmist. (E1)

Jah, sest seal oli minumeelest (.) et seal läheb selle struktuuriga juba nagu kokku, et seal olid need ülesanded, olid laulud, olid pildid, et minumeelest küll. (E3)

Seal oli see asi, mida mina mõtlesin seal lõpus, et tagasiside küsimine. Et ma ütlen siis pigem jah. See aitaks kindlasti lastel õpitud meeles pidada, kui me räägime võõrkeele õpetamisest ja veel nii väikeses mahus. (E4)

Ekspertid tõid välja, et koostatud materjali saab kasutada 5–7aastaste laste õpetamisel. Võib öelda, et ekspertid hindasid abimaterjali heaks.

Muudatus- ja täiendustepanekud

Intervjuu jooksul rääkisid ekspertid oma kogemusest ja toimivast praktikast ning sellest lähtuvalt toodi välja soovitusi abimaterjali täiendamiseks.

Soovitus 1: Lisada iga teema juurde osa, mis lähtuks lapse tunnetest. Ekspert tõi välja, et laste jaoks on nende emotsioonid tähtsad ja et lapsed tahavad neist rääkida.

/.../ natuke küsida lapse enda kohta (.) How are you today? Are you sad or are you happy? /.../ esimese teema puhul (.) seal nagu midagi isiklikku ei pea olema, kuigi võib küsida laste käest, et mis on nende favourite animal. (E2)

Soovitus 2: Lisada tegevustesse kinnistav osa. Ekspert põhjendas oma soovitust mõttega, et kordamine tunni lõpus, aitab lapsel paremini mõtestada oma õpitud ning ka õpetaja näeb, mida on lapsed juurde õppinud.

See on ju keele tutvustamine neile (.) et see on suht väikene osa lapse elus ja see kui sa teed seda põnevat asja neile võõrkeeles ja siis lõpus küsid, et mis sulle meeldis täna? Enne kui sa ütled head aega, siis võiks ikkagi olla see koht, et mis sa täna õppisid.. Et kui (3) tegelikult ei saagi öelda lapsele, et mis sa täna õppisid, noh, et siit tekib lapsel küsimus, et ma ju mängisin. Siis võikski küsida, et jäi sulle mõni sõna meelde? Või siis, et mis sõna kõlas täna naljakalt? Või et mis sõna sulle üldse ei meeldinud? (E4)

Soovitus 3: Lisada tegevustele umbkaudsed pikkused.

Võiks olla ikkagi ligikaudne aeg, mis on mõeldud selleks harjutuseks, sest see on õpetajale abiks (3) muidu on niimoodi, ah! ma ei jõudnudki seda teha. (E2)

Soovitus 4: Lisada laulu õppimise juurde laulmise kordi, et laulu õpetamine oleks tulemuslikum.

Soovitus 5: Paranda laused, mille sõnastus on konarlik. Välja toodi esimese teema mänguosa ning kolmanda teema sissejuhatus.

Soovitus 6: Ettepanek lisada juhendisse soovitus, et õpetaja võiks printida täringu välja tugevamale paberile või kartongile, et täring oleks vastupidavam.

Ekspertide tähelepanekuid, muudatus- ja täiendustettepanekuid arvestati materjali täiendamisel.

Arutelu

Mitmed autorid toovad välja, et laulude kasutamine varajase võõrkeele õpetamisel on oluline (Aguirre, Bustinza & Garvich, 2016; Madani & Mahmoodi Nasrabadi, 2016; Millington, 2011; Razak & Yunus, 2016). Samas ei ole loodud abimaterjale, mis keskenduks laulude kasutamisele varajases võõrkeeleõppes. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli 1) koostada abimaterjal laulude kasutamiseks varajase inglise keele õpetajatele; 2) saada abimaterjalile inglise keele tegevõpetajatelt eksperthinnang. Eesmärkidest lähtuvalt püstitati kolm uurimisküsimust.

Esimese uurimisküsimuse, *kuidas hindavad eksperdid abimaterjali sobilikkust inglise keele õpetamiseks läbi laulude*, tulemusi analüüses selgus, et eksperdid on nõus väitega, et abimaterjal on sobilik inglise keele õpetamiseks laulude abil. Nii võidi arvata, sest tegevused on ekspertide hinnangul tihedalt lauluga seotud ning teemade õpetamisel on keskne osa lauludel. Kinnitati mõtet, et läbi laulude võib olla kergem laste tähelepanu haarata ning uut sõnavara õpetada. Need tähelepanekud seostuvad töö teoreetilises osas välja toodud mõtetega. Näiteks kirjutavad Aguirre, Bustinza ja Garvich (2016), et kui lapsed laulavad, ei keskendu nad sõnadele, mis laulus on, vaid õppeprotsess toimub alateadlikult. Mõned eksperdid pidasid keeruliseks laulus *The Animal Song* kasutatud sõnavara. Intervjuu käigus selgus, et nii arvati kuna loomahäälte järgi tegemine võib olla ekspertide arvates keeruline. Siiski oldi nõus, et kõikide laulude viis on kerge ning meelde jääv. Razak ja Yunus (2016) soovivad kasutada laule, millel on lihtne viis ja palju kordusi. Ka Dunn (2012) on kirjutanud, et lauludel, mida võõrkeele õpetamisel kasutatakse, peab olema lihtne viis. Eelnevast võib välja tuua, et nii teoreetikute kui ka ekspertide arvamusel selgub, et laulu juures on oluliseks lihtne viis.

Muusika ümbritseb meid kõikjal ning eksperte intervjuuerides selgus, et nende arvates saab muusika abil lasteni kergesti tuua teise või ka kolmanda keele. Eksperdid

peavad muusikat väga oluliseks abivahendiks võõrkeele õpetamisel. Põhjus, miks nii arvatakse, seisneb selles, et läbi laulu ja selle juurde käivate liigutuste ja mängude saab võõrkeelt edukalt õpetada ja lastes huvi tekitada. Ekspertid tuginesid nende väidetega oma kogemusele. Mäng on lapse elus väga olulisel kohal, sest kõik lapsed õpivad läbi mängu (Guz, 2017). Reilly ja Ward (2003) toovad välja, et võõrkeele õpetamisel tuleks kasutada mitmekülgseid tegevusi, sh laulmist ning oluline on, et see pakuks lastele huvi.

Teise uurimisküsimusega *Millisel määral järgib õppematerjal järgmisi kriteeriume: eakohasus, laulude eesmärgistatud kasutamine, lapsekesksus, arusaadavus, terviklikkus*, sooviti saada ekspertide hinnangut abimaterjalile. Abimaterjali hinnati arusaadavaks ning see seisnes ekspertide arvates abimaterjali selguses ning struktuuri arusaadavuses. Howard ja Major (2004) toovad abimaterjalide juures välja selge ülesehituse ja üheselt mõistetavuse. Tomlinson (2013) kirjutab, et abimaterjali juures on oluline juhiste selgus. Ta toob välja ka teksti paigutust ja abimaterjali üldist väljanägemist. Järgmiseks arvasid ekspertid, et abimaterjal lapsekeskne. Lapsekesksus väljendus nende sõnul abimaterjalis olevates eakohastes mängudes, liigutuste kasutamises, sobivas sõnavaras ja näitvahendites.

Ekspertid hindasid abimaterjali valdavalt eakohaseks. Toodi välja, et sõnavara võib olla lastele mõnes laulus keeruline, kuid samas selgus, et ekspertide arvates ei ole halb, et püüeldakse parema tulemuseni. Seda põhjendati arvamusega, et nende sõnul on lapsed väga võimekad. Eakohasuse juures tuleb arvestada sihtgrupi ealiste iseärasustega. Õppimise efektiivsuse suurendamiseks, tuleb eesmärgid püstitada selliselt, et need toetaksid läbi tegevuste ka lapse arengut ja loovust (Razak & Yunus, 2016; Tomlinson, 2013). Lisaks kiideti head teemade valikut. Oma arvamust põhjendati intervjuudes mõtetega, et abimaterjalide koostamisel on arvestatud, et need oleksid lastele põnevad ja kõnetaksid neid. Widlok et al. (2010) on toonud välja, et oluline on arvestada laste vajaduste ning huvidega. Võõrkeele õpetamisel tuleb alustada lastes huvi tekitamisega ja seda saab teha läbi kaasahaaravate tegevuste (Leśniewska & Pichette, 2016; Uysal & Yavuz, 2015). Kartashova (2015) kinnitab, et oluline on kasutada põnevaid teemasid ja mitmekülgseid tegevusi. Phillips (1995) rõhutab seejuures mõtet, et võõrkeele õpetamisel kasutatavad teemad peavad olema lapsele tuttavad ka emakeeles. Vastasel juhul on keeruline õpetada temaatikat, mis on lapsele võõras. Ekspertide arvamustest ja teooriast tulevad välja mõtted, et teema valimine on oluline ning sellest sõltub, kui huvitatud on lapsed võõrkeele õppimisest.

Väitega, et laule on eesmärgipäraselt kasutatud, nõustused kõik eksperdid. Võib arvata, et selline valik seisneb ekspertide arvamuses, et laulud on tegevustega tihedalt seotud. Põhjendustena lisati, et tavaliselt on laulude kasutamisel positiivne õpitulemus. Üks ekspertidest mainis loogilisust laulude kasutamisel. See seisnes tema arvates selles, et ta ei pidanud kordagi mõtlema, miks on laulud ja tegevused sellisel viisil seotud. Huges (2010) kirjutab, et igal tegevusel peab olema oma kindel eesmärk. Selgub, et teooriast välja tulev mõte ja õpetajate arvamus ühtivad. Üks osa abimaterjali koostamise juures on terviklikkus. Ekspertide arvamused selle kohta jagunesid pooleks. Ühe tähelepanekuna toodi välja, et puudus tagasiside küsimine. Ekspert põhjendas seda arvamusega, et kinnistamine tunni lõpus on vajalik, et lastele õpitu meelde jääks. Kahe teema juures oli kasutatud laulu kui kinnistavat tegevust. Coyle ja Gracia (2014) toovad välja, et ühekordne laulu kasutamine kinnistava tegevusena ei pruugi tagada väga head keele arengut. Nad lisavad, et laulu peab siiski kordama üle pikema aja jooksul, et see kinnistuks laste mällu. Eelnevast saab tuua välja, et nii ekspertide arvamusest kui teooriast kinnitub mõte, et tunni üheks osaks peab olema kinnistav tegevus, et keeleõppel oleksid positiivsed tulemused.

Kolmas uurimisküsimus oli pealkirjaga *Millised on ekspertide soovitud õppematerjali parandamiseks ja/või muutmiseks?* Ekspertid tõid välja asjalikke tähelepanekuid ning ka ideid, kuidas võiks abimaterjali veel kasutada. Üheks soovitusena oli lisada iga teema juurde osa, mis lähtuks lapse tunnetest. Widlok et al. (2010) kirjutab, et võõrkeele õpetamisel tuleb arvestada ka lapse tunnete ning emotsioonidega. Lapsed tahavad jagada oma mõtteid ja arvamusi täiskasvanutega. Samuti soovivad nad saada täiskasvanute tähelepanu ning õpetaja peaks leidma viisi, kuidas seda igale lapsele pakkuda (Reilly & Ward, 2003). Teoreetikute soovitusel, arvestada õpetamisel lapse tunnetega ja pöörata igale lapsele individuaalset tähelepanu, lähevad kokku eksperdi soovitusena. Üks ekspert soovitas lisada abimaterjalile tegevuste umbkaudsed pikkused. Veel toodi välja lauseid, mille sõnastust saab muuta arusaadavamaks. Abimaterjal peab olema kõigile ühtviisi arusaadav (Tomlinson, 2013). Üks ekspertidest soovitas tähelepanu pöörata laulu õpetamise järjekorrale ja lisada sinna juurde kordusi. Ekspert põhjendas oma arvamust õpetajapraktika kogemustega. Millington (2011) väidab, et kordamine aitab sõnavara paremini omandada. Teoreetikud Millington (2011), Coyle ja Gracia (2014) väidavad, et nii lauludes kui tegevustes on kordamine oluline. Abimaterjalide parandamisel ja täiendamisel arvestas töö autor ekspertide poolt välja toodud tähelepanekutega ja soovitustega.

Bakalaureusetöö tulemused võivad pakkuda huvi lasteaiaõpetajatele ja inglise keele õpetajatele, kes annavad varajase inglise keele tunde. Abimaterjali kasutades, saab läbi viia kolm lauludega seotud temaatilist tundi. Uurimuse piirangutena võib tuua välja valimi väiksuse ning selle, et kõik eksperdid ei katsetanud abimaterjali. Tulevikus on võimalus suurendada ekspertide valimit, abimaterjalide hulka ning katsetada abimaterjale rohkemate lasterühmadega, et saada põhjalikumad uurimistulemused varajase võõrkeeleeõppe ning laulude kasutamise vahel.

Tänuõnad

Töö autor tänab kõiki eksperte, kes olid nõus uurimistöös osalema. Lisaks tänab autor oma lähedasi, kes olid töö kirjutamisel toeks.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Allkiri:

Kuupäev: 29.05.2017

Kasutatud kirjandus

- Abello-Contesse, C. (2009). Age and the critical period hypothesis. *ELT Journal*, 63(2), 170–172.
- Aguirre, D., Bustinza, D., & Garvich, M. (2016). Influence of Songs in Primary School Students' Motivation for Learning English in Lima, Peru. *English Language Teaching*, 9(2), 178–191.
- Al Harrasi, K. T. S. (2014). Using “Total Physical Response” with Young Learners in Oman. *Childhood Education*, 90(1), 36–42.
- Alisaari, J., & Heikkola, L. M. (2017). Songs and poems in the language classroom: Teachers' beliefs and practices. *Teaching and Teacher Education*, 63, 231–242.
- Asher, J. J. (1969). The Total Physical Response Approach to Second Language Learning. *The Modern Language Journal*, 53(1), 3–17.
- Brumen, M. (2011). The perception of an motivation for foreign language learning in preschool. *Early Child Development and Care*, 181(6), 717–732.
- Chou, M. H. (2014). Assessing English vocabulary and enhancing young English as a Foreign Language (EFL) learners' motivation through games, songs, and stories. *Education 3-13*, 42(3), 284–297.
- Coyle, Y., & Cracia, R. G. (2014). Using songs to enhance L2 vocabulary acquisition in preschool children. *ELT Journal*, 68(3), 276–285.
- Dunn, O. (2012). *Introducing English to Young Children: Spoken Language*. Glasgow: North Star ELT.
- Elvin, P., Maagerø, E., & Simonsen, B. (2007). How do the dinosaurs speak in England? English in kindergarten. *European Early Childhood Education Research Journal*, 15(1), 71–86.
- Er, S. (2013). Using Total Physical Response Method in Early Childhood Foreign Language Teaching Environments. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 1766–1768.
- Farzaneh, M., & Movahed, M. (2015). Disadvantage to Pre-school Children Learning a Foreign Language. *Theory and Practice in Language Studies*, 5(4), 858–864.
- Ghasemi, B., & Hashemi, M. (2011). Foreign language learning during childhood. *Procedia - Social and Behaviorel Sciences*, 28, 872–876.
- Goethe-Institut Estland. (s.a.). *Programmid ja materjalid*. Külastatud aadressil <https://www.goethe.de/ins/ee/et/spr/unt/kum.html>

- Guz, E. (2017). Learning a foreign language through play. *Roczniki Humanistyczne*, 64(11), 41–52.
- Habe, B. (2015). *Mängude komplekt grammatika õpetamiseks II kooliastme inglise keele tundides*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Haridussõnastik* (s.a.). Külastatud aadressil <http://www.eki.ee/dict/haridus/index.cgi>
- Hashemi, M., & Azizinezhad, M. (2011). Teaching English to children: A unique, challenging experience for teachers, effective teaching ideas. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2083–2087.
- Howard, J., & Major, J. (2004). Guidelines for designing effective English language teaching materials. *The TESOLANZ Journal*, 12, 50–58.
- Huges, A. (2010). *How should we make activities for young language learners meaningful and purposeful?* F. Mishan & A. Chambers (Ed), *Perspectives on Language Learning Materials Development* (pp 175–200). Bern: Peter Lang AG.
- Jarvis, S. (2013). How effective is it to teach a foreign language in the Foundation Stage through songs and rhymes? *Education 3-13*, 41(1), 47–54.
- Kartashova, V. (2015). Developing Foreign Language Teaching: Regional Experience. *Procedia - Social Behavioral Sciences*, 214, 614–618.
- Kärtner, P., Tuuling, L., Maiberg, L., Rikker, M., & Voltein, E. (2005). *Õppe-metoodiline materjal. Eesti keele kui teise keele õpetamine koolieelses lasteasutuses: võõrkeeleõppe meetodid, mängud ja harjutused*. Narva: OÜ Sato.
- Keeleline mitmekesisus – Euroopa komisjon* (s.a.) Külastatud aadressil http://ec.europa.eu/education/policy/multilingualism/linguistic-diversity_et
- Keeleõpe varases eas – Euroopa komisjon* (s.a.). Külastatud aadressil http://ec.europa.eu/education/policy/multilingualism/early-language-learning_et
- Kingisepp, L., & Sõrmus, E. (2000). *Ülevaade võõrkeeleõppe meetoditest. Keeleõpetaja metoodikavihik*. Tallinn: TEA kirjastus.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava* (2011). Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv>
- Koolieelsed lasteasutused* (s.a.). Külastatud aadressil <http://www.tartu.ee/et/koolieelsed-lasteasutused>
- Laherand, M. L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Infotrükk.
- Lenneberg, E. H. (1967). Language in the context on growth and maturation. *Biological Foundations of Language* (pp. 142–150). New York: Wiley.

- Leśniewska, J., & Pichette, F. (2016). Songs vs. stories: impact of input sources on ESL vocabulary acquisition by preliterate children. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 19(1), 18–34.
- Madani, D., & Mahmoodi Nasrabadi, M. (2016). The effect of songs on vocabulary retention of preschool young English language learners. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 6(3), 63–72.
- Männamaa, M., & Marats, I. (2009). Lapse üldoskuste areng. E. Kulderknup (Toim), *Üldoskuste areng koolieelses eas* (lk 5–43). Tallinn: Studium.
- Margna, E. (2014). *Laulude ja salmide kasutamise praktika ning tõlgendus oma praktikale viie koolieelses eas lastele inglise keelt õpetava õpetaja näitel*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Millington, N. T. (2011). Using songs effectively to teach English to young learners. *Language Education in Asia*, 2(1), 134–141.
- Murphey, T. (2008). *Music and Song*. 20th printing. Oxford: Oxford University Press.
- Neila, M. M. (2013). Using songs in the ESL classroom: reflection and a proposal. Külastatud aadressil <http://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/4822/1/TFG-L383.pdf>
- Otto, K. (2013). *Varajase võõrkeeleõppe eelistest ja probleemidest Tartu lasteaedade võõrkeeleõpetajate arvamuste põhjal*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool. Külastatud aadressil http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf
- Phillips, S. (1995). *Young Learners* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Razak, N. A. N. A., Yunus, M. M. (2016). Using Action Songs in Teaching Action Words to Young ESL Learners. *International Journal of Language Education and Applied Linguistics*, 4, 15–24.
- Reilly, V., & Ward, S. (2003). *Very Young Learners*. Oxford University Press.
- Richards, C. J. & Rodgers, S. T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Shen, C. (2009). Using English songs: An enjoyable and effective approach to ELT. *English language teaching*, 2(1), 88–94.
- Tomlinson, B. (2013). *Materials Evaluation*. B. Tomlinson (Ed), *Developing Materials for Language Teaching* (2nd ed.). (pp 21–48). London: Bloomsbury.

- Uysal, N.D., & Yavuz, F. (2015). Teaching English to Very Young Learners. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197, 19–22.
- Widlok, B., Petravić, A., Org, H., & Romcea, R. (2010). *Nürnbergi soovitused varajaseks võõrkeeleõppeks*. München: Goethe-Institut e.V.
- Woolfolk, A., Hughes, M., & Walkup, V. (2008). Cognitive Development and Language. *Psychology in Education* (pp. 64–69). Harlow: Pearson Longman.

Lisa 1.

Intervjuu kava

- Loa palumine intervjuu salvestamiseks. Tagatakse uuritava anonüümsus.
- Bakalaureusetöö eesmärkide ja sisu tutvustus.

Küsimused intervjuueeritava kohta:

- Kui kaua olete inglise keele õpetajana töötanud?
- Milline on Teie erialane haridus? (Lõpetatud kõrgkool)
- Mis vanuses lastega töötamisel te kogemust omate?

Laulude kasutamine võõrkeele õpetamisel:

- Kui suur roll on Teie arvates lauludel võõrkeele õpetamise juures? Milles see seisneb?
- Kas olete kasutanud laule inglise keele õpetamisel?
- Millisel eesmärgil laule kasutate?
- Milliste teemade õpetamisel olete laule kasutanud?

Laulude valimine:

- Millistest allikatest olete leidnud sobiva laulu?
- Mille järgi laule valite? Mida peate oluliseks laulu puhul?
- Mis te arvate, miks peaks õpetaja kasutama laule noorte õppijate õpetamisel?

Uurimisküsimused:

1. Kuidas hindavad eksperdid abimaterjali sobilikkust inglise keele õpetamiseks läbi laulude?

- Kuidas hindate abimaterjali selgust ja struktuuri?
- Kuivõrd sobivad on käsitletud laulud lastele vanuses 5-7?
- Kuivõrd seostatud on tegevused lauluga?
- (Kuivõrd inspireeriv oli abimaterjal teie jaoks?)

2. Millisel määral järgib õppematerjal järgmisi kriteeriume? Milles see väljendub?

Palun hinnata järgmiseid väiteid ja põhjendada.

1. Abimaterjal on eakohane.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

2. Abimaterjalis on laule kasutatud eesmärgipäraselt.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

3. Abimaterjal on lapsekeskne.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

4. Abimaterjali struktuur on arusaadav.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

5. Abimaterjal on terviklik.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

3. Millised on ekspertide soovitusel õppematerjali parandamiseks ja/või muutmiseks?

- Milliseid muudatus- ja täiendusettepanekuid soovitate sisse viia abimaterjali täiustamiseks?
- Kas on veel midagi lisada?

Tänuõnad osalemise eest!

Lisa 2.

Abimaterjal laulude kasutamiseks varajase inglise keele õpetamisel
lastele vanuses 5–7

FARM ANIMALS

Teema: Taluloomad

Eesmärk:

- Laps tutvub sõnadega *cow, sheep, goat, horse, chicken, duck*.
- Laps laulab temaatilist laulu koos õpetajaga.
- Laps jäljendab loomale või linnule iseloomulikku liikumisviisi või häälistsust.

Sõnavara: *Can you see ...; Let's go down to the farm; animals, cow, sheep, goat, horse, chicken, duck, start, stop. Moo, baa, maa, quack, neigh, cluck.*

Varem õpitud sõnad ja väljendid: *Can you see, Let's go, down, animals, dog, pig, oink, woof.*

Vahendid: pildid (lehm, lammas, kits, hobune, kana, part, koer, siga), täring (Lisa 1), kõlarid ja seade, mis võimaldab YouTube kasutust või muusikariist, millel õpetaja musitseerib (nt klaver, kitarr), (tahvlinäts)

Ettevalmistus: Õpetaja otsib välja loomapildid, prindib välja täringu (soovitavalt tugevamale paberile või papile) ja õpib selgeks laulu.

Planeeritav aeg: 25–30 minutit

Alustamine ja teemale häälestamine: Õpetaja alustab tegevust laste tervitamisega.

Lapsed istuvad poolringis ning õpetaja käes on pildikaardid. Õpetaja näitab lastele tuttavaid pildikaarte (koer, siga) ning lapsed ütlevad loomade nimetused inglise keeles. Õpetaja kiidab lapsi.

Õpetaja võtab esimese uue kaardi ja ütleb selle looma nimetuse, lapsed kordavad.

Õpetaja kinnitab kaardi tahvlinätsuga seinale või paneb põrandale nii, et lapsed seda näeksid. Õpetaja võtab seejärel teise pildi ning ütleb selle looma nimetuse ja lapsed kordavad. Õpetaja osutab uuesti esimesele pildile ning siis teisele. Tegevust jätkatakse, kuni kõik 6 pilti on seinal.

Õpetaja osutab erinevatele piltidele ning lapsed vastavad kõik koos, kes on pildil.

Õpetaja teeb ees ja lapsed kordavad iga rida õpetaja järel:

- *cow, sheep, goat* – iga looma nimetuse ajal plaks;
 - *horse, chicken, duck*– iga looma või linnu nimetuse ajal plaks;
 - *cow, cow* – 2 põlvepatsu, *sheep, sheep* – 2 käeplaksu, *goat, goat* – 2 põlvepatsu;
 - *horse, horse* – 2 põlvepatsu, *chicken, chicken* – 2 jalamatsu, *duck, duck* – 2 põlvepatsu;
 - *cow, sheep, goat* – iga looma nimetuse ajal plaks;
 - *horse, chicken, duck*– iga looma või linnu nimetuse ajal plaks.
- ✓ Teisel korral mängida häälega (vaikselt valjemaks) või lugeda erineva tempoga (aeglaselt kiireks).

Laul: Farm animal song (YouTube: Farm Animal Song by Peter Weatherall)

Farm Animal Song

P. Weatherall

P. Weatherall

G C G C G C G G C G

Let's go down to the farm and see the a-ni-mals. Can you see a cow?

4 C D G G C G C D G

Can you see a sheep? Can you see a pig? Can you see a goat?

7 C G C G C G

Moo, moo goes the cow. Baa, baa goes the sheep. Oink, oink goes the pig.

10 C G C D G

Maa, maa goes the goat. Down on the farm.

1. Let's go down to the farm

and see the animals.

Can you see a cow?

Can you see a sheep?

Can you see a pig?

Can you see a goat?

Moo, moo goes the cow.

Baa, baa goes the sheep.

Oink, oink goes the pig.

Maa, maa goes the goat.

Down on the farm

2. Lets go down to the farm

and see the animals.

Can you see a horse?

Can you see a chicken?

Can you see a duck?

Can you see a dog?

Neigh, neigh goes the horse.

Cluck, cluck goes the chicken.

Quack, quack goes the duck.

Woof, woof goes the dog.

Down on the farm.

- ✓ Esimesel korral laulab õpetaja laulu ette muusika saatel või ise pilli mängides.
- ✓ Teisel korral proovivad lapsed koos õpetajaga laulda. Salmide teises osas olevaid loomade nimetusi võivad lapsed öelda kaasa kui nad on selleks võimelised. Õpetaja võib rõhutada loomade nimetusi iga rea lõpus.
- ✓ Kolmandal korral loeb õpetaja rea haaval lauseid ette ning näitab sõnu ilmestavaid liigutusi. Lapsed teevad liigutusi õpetaja eeskujul.
- ✓ Neljandal korral lauldakse muusikasaatega ning tehakse kaasa liigutusi.

Looma- ja linnuhäälte ära arvamine: Lapsed istuvad ringis ja õpetaja võtab enda kätte kaardid ning paneb need selja taha või nii, et lapsed ei näe. Liisusalmi kasutades või loosi tõmmates valitakse välja laps, kes saab öelda *start* ja *stop*. Välja valitud laps ütleb *start* ja õpetaja hakkab kaarte segama. Laps ütleb *stop* ja õpetaja peatab kaartide segamise ning teeb selle looma või linna häält, kelle pilt peale jääb. Kõik lapsed püüavad arvata, mis looma häält õpetaja teeb. Õige vastuse korral näitab õpetaja lastele kaarti, mis oli ta käes. Laps, kes ütles *start* ja *stop* saab valida lapse, kes järgmisena saab sõnu korrata.

Mäng: Lapsed istuvad ringis ning valitakse välja laps, kes alustab. Ta astub ringist välja ning teised sulgevad silmad. Laps veeretab täringut ning näeb seal looma või lindu, kellest lauldi. Laps liigub tagasi ringi keskele ja teised hakkavad laulma juba tuttavalt viisil laulu esimest ja teist rida: *Let's go down to the farm and see the animals*. Laps, kes on ringi keskel, hakkab mängima elusolendit, kelle pildi ta veeretab. Teised lapsed püüavad arvata, kes ta on. Kui ei arvata ära, teeb laps looma häälitsust (õpetaja aitab last õige häälituse tegemisel). Õige vastuse korral liiguvad kõik lapsed nagu nähtud loom või lind ja teevad selle looma või linna häält. Laps, kes esimesena ära arvab, saab minna järgmisena täringut veeretama.

Kinnistav tegevus ja lõpetus: Õpetaja küsib lastelt, milline oli nende lemmik loom.
Kuidas see loom liigub? Milline sõna oli kõige põnevam?

Lauldakse laul *Lets Go Down to the Farm*.

Täringu kasutamise idee pärineb leheküljelt: <http://twitchetts.com/2015/08/activity-dice.html/>

EMOTIONS

Teema: Kuidas sul läheb?

Eesmärk:

- Laps tutvub sõnadega *happy, sad, tired, angry, hungry*.
- Laps laulab temaatilist laulu ja teeb kaasa liigutusi.
- Laps tegutseb koos eakaaslastega.

Sõnavara: *How are you?; today, I am.; happy, sad, tired, angry, hungry, today, very.*

Varem õpitud sõnad ja väljendid: *How are you? I am, very, today.*

Vahendid: õhupall igale lapsele ja 5 tk õpetajale näitvahendiks (1-2 varuks), marker, näokontuurid (Lisa 2), värvilised pliiatsid, kõlarid ja seade, mis võimaldab YouTube kasutust.

Ettevalmistus: Õpetaja puhub täis õhupallid ning joonistab neile peale erinevad emotsioonid, mida õppima hakatakse. Enda õhupallid jätab õpetaja nägudeta. Välja printida näokontuurid (Lisa 2), igale lapsele üks nägu.

Planeeritav aeg: 25–30 minutit

Alustamine ja teemale häälestamine: Õpetaja alustab tegevust laste tervitamisega.

Lapsed ja õpetaja istuvad ringis. Õpetaja ütleb ja demonstreerib erinevaid emotsioone *I'm happy, I'm sad, I'm tired, I'm angry, I'm hungry*. Peale iga emotsiooni ütlemist, kordavad lapsed õpetaja öeldut.

Õpetaja võtab õhupalli ning joonistab sellele rõõmsa näo ja ütleb *I'm happy*, lapsed kordavad. Järgmisele joonistab õpetaja kurva näo ja ütleb *I'm sad*, lapsed kordavad. Nii joonistab õpetaja ka järgnevatele õhupallidele emotsioonid. Kui kõik emotsioonid on joonistatud, vaadatakse veelkord õhupalle ning lapsed kordavad õpetaja järel. Õpetaja kiidab lapsi.

Laul: How are you? (YouTube: How are you? | Emotions song for children | English Through Music)

1. *I'm happy, I'm happy,*

I'm happy, I'm very happy (x2)

How are you? How are you?

How are you, today?

2. *I'm sad, I'm sad,*

I'm sad, I'm very sad (x2)

How are you? How are you?

How are you, today?

3. *I'm angry, I'm angry.*

I'm angry, I'm very angry (x2)

How are you? How are you?

How are you, today?

4. *I'm tired, I'm tired.*

I'm tired, I'm very tired.

How are you? How are you?

How are you, today?

5. *I'm hungry, I'm hungry.*

I'm hungry, I'm very hungry.

How are you? How are you?

How are you, today?

- ✓ Esimesel korral laulab õpetaja laulu ette muusika saatel, teeb kaasa liigutusi.
- ✓ Teisel korral proovivad lapsed koos õpetajaga kaasa laulda ja liigutusi teha.
- ✓ Kolmandal korral loeb õpetaja rea haaval sõnu ette ja näitab liigutusi ning lapsed kordavad.
- ✓ Neljandal korral saab iga laps endale õhupalli, millel on peal emotsioon. Kõik koos lauldakse ilma saateta *How are you? How are you? How are you, today?* Õpetaja valib enda õhupallide hulgast emotsiooni (nt *I'm tired*) ning koos temaga laulavad need lapsed, kelle õhupallil on salmle vastav emotsioon, teised lapsed kükitavad. Korratakse teiste emotsioonidega.

Mäng: Muusika käib ja lapsed kõnnivad ringi, visates õhupalle õhku. Eesmärgiks on, et pallid ei puudutaks maad. Kui muusika jääb seisma, püüab laps ühe õhupalli ja kükitab. Õpetaja lööb vastava rütmiga jalamatse ja küsib ilmekalt *Who is happy? Who is sad?* jm. Lapsed, kelle õhupallil on see emotsioon, tõusevad püsti ja ütlevad koos *I'm happy. I'm sad.* Andekad lapsed võivad proovida ka jalamatse. Mäng kordub – kõik lapsed tõusevad püsti ja hakkavad õhupalle õhku viskama.

Kinnistav tegevus ja lõpetus: Lapsed istuvad laudade ääres ning saavad pliiatsid ja poisi või tüdruku pildi (Lisa 2). Õpetaja palub lastel joonistada tüdruku või poisi pildile lapse poolt valitud, tunnis käsitletud emotsioon. Kui lapsed on joonistamise lõpetanud, tõustakse ja vaadatakse üksteise pilte. Lapsed võivad küsida üksteisel *How are you?* ning vastata vastavalt joonistatud emotsioonile.

Õhupallide kasutamise idee pärineb leheküljelt:

<http://earlylearning.momtrusted.com/2013/06/learning-feelings-balloon-activity/>

EARTH DAY

Teema: Maa päev (keskkonna hoidmine)

Eesmärk:

- Laps tutvub uute sõnade ja väljenditega – *trash, lights, tap, Planet Earth*
- Laps tutvub uue lauluga ja teeb kaasa liigutusi.
- Laps otsustab, kas tegevus on õige või väär.

Sõnavara: *This is the way, pick up, turn off; Planet Earth; good, bad, trash, lights, tap.*

Varem õpitud sõnad ja väljendid: *This is, way, good, bad, sad, happy, pick up, turn off, or, running, girl, boy.*

Vahendid: täispuhutud (ranna)pall (võimalusel gloobuse pildiga), pildikaardid õpetajale (Lisa 3), pildikaart igale lapsele (Lisa 4), kaks karp, „võlukotike“, kõlarid ja seade, mis võimaldab YouTube kasutust

Ettevalmistus: Õpetaja prindib välja pildikaardid (Lisa 3 ja Lisa 4).

Planeeritav aeg: 25–30 minutit

Alustamine ja teemale häälestamine: Õpetaja alustab tegevust laste tervitamisega. Lapsed ja õpetaja seisavad ringis ning õpetaja käes on pall. Õpetaja laulab lihtsal, enda välja mõeldud viisil: „*This is Planet Earth*“, lapsed kordavad. Korratakse mitmel korral kuni õpetaja ütleb, et nüüd ütlevad ainult poisid või ainult tüdrukud. Edasi annab õpetaja annab palli enda kõrval olevale lapsele, lauldes: „*This is Planet Earth*“. Laps annab palli edasi kaaslasele, korrates seda sama. Kui pall jõuab tagasi õpetajani, palub õpetaja lastel istuda ja hakkab rääkima, et Maa on kurb.

Lapsed seisavad ringis ja õpetaja näitab lastele pilte (Lisa 4). Kui pildil on tegevus, mis teeb Maa rõõmsaks, siis lapsed hüppavad ja tõstavad käed õhku, kui kurvaks, siis lapsed kükitavad.

- *Trash on the ground – Good or bad? – Bad!*
- *Pick up the trash – Good or bad? – Good!*
- *Turn on the lights – Good or bad? – Bad!*
- *Turn off the lights – Good or bad? – Good!*
- *Running tap – Good or bad? – Bad!*
- *Turn off the tap – Good or bad? – Good!*

Laul: Earth Day Song (YouTubes (ilma sõnadeta): The Wheels On The Bus Karaoke)

Earth Day Song

Unknown

V. Hills ("The Wheels on the Bus")

This is the way we pick up the trash, Pick up the trash, pick up the trash.

³
This is the way we pick up the trash, To help our Pla - net Earth!

*1. This is the way we pick up the trash,
Pick up the trash, pick up the trash.
This is the way we pick up the trash,
To help our Planet Earth.*

*2. This is the way we turn off the lights,
Turn off the lights, turn off the lights,
This is the way we turn off the lights.
To help our Planet Earth.*

*3. This is the way we turn off the tap,
Turn off the tap, turn off the tap.
This is the way we turn off the tap,
To help our Planet Earth.*

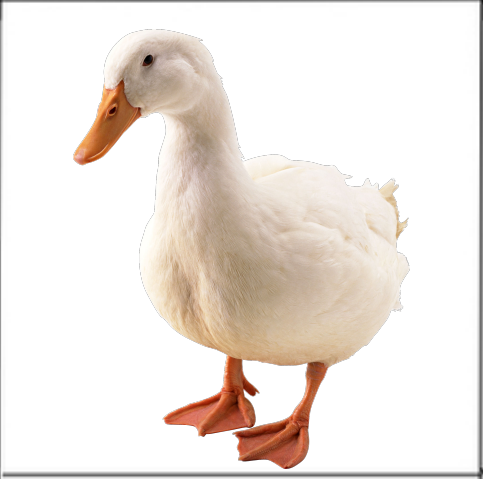
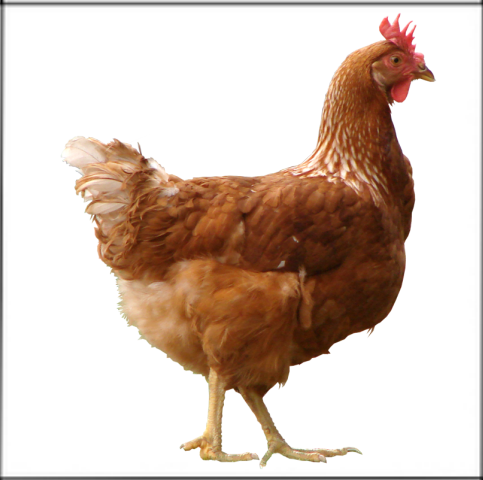
- ✓ Esimene kord laulab õpetaja laulu ette muusika saatel (muusika panna kinni peale kolmandat salmi) ja näitab kaasa liigutusi.
- ✓ Teisel korral proovivad lapsed koos õpetajaga laulda.
- ✓ Kolmandal korral loeb õpetaja rea haaval lauseid ette ning näitab sõnu ilmestavaid liigutusi. Lapsed teevad liigutusi õpetaja eeskujul.
- ✓ Neljandal korral lauldakse koos muusikaga. PS: laulu saab laulda läbi algusest lõpuni kaks korda ning teisel korral läheb tempo kiiremaks.

Mäng: Good or bad? Lapsed istuvad ringis ning õpetaja käes on „võlukotike“, milles on erinevad pildid (Lisa 5). Ringi keskel on kaks karpi – *Good* ja *Bad*. Õpetaja saadab „võlukotikese“ ringi käima ning iga laps võtab sealt endale ühe kaardi. Laps vaatab oma kaarti ning paneb selle enda ette pörandale. Ta otsustab, kas pildil nähtu on Maale hea või halb. Alustatakse lihtsal viisil lauldes ja näidates liigutusi (pöidlad üles või pöidlad alla): *Good or bad? Good or bad?* Laps, kelle kord on võtab oma pildi kätte ja näitab teistele. Õpetaja ütleb, mis on pildi ja lapsed kordavad. Laps, kelle pildist räägiti ütleb: *Good!* või *Bad!* Kõik koos: *This is good!* või *This is bad!* Laps paigutab oma pildi vastavasse ringi keskel olevasse karpi. Korratakse, kuni kõik pildid on õiges karbis.

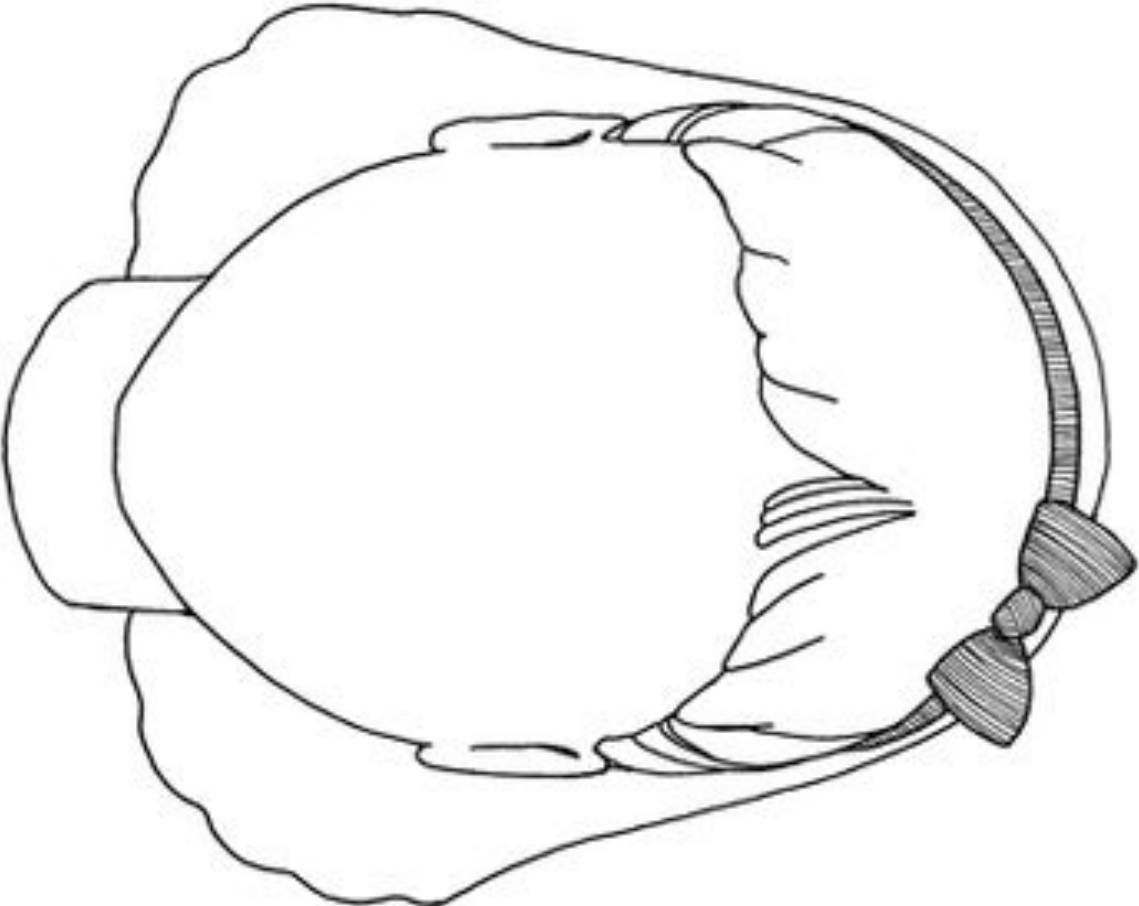
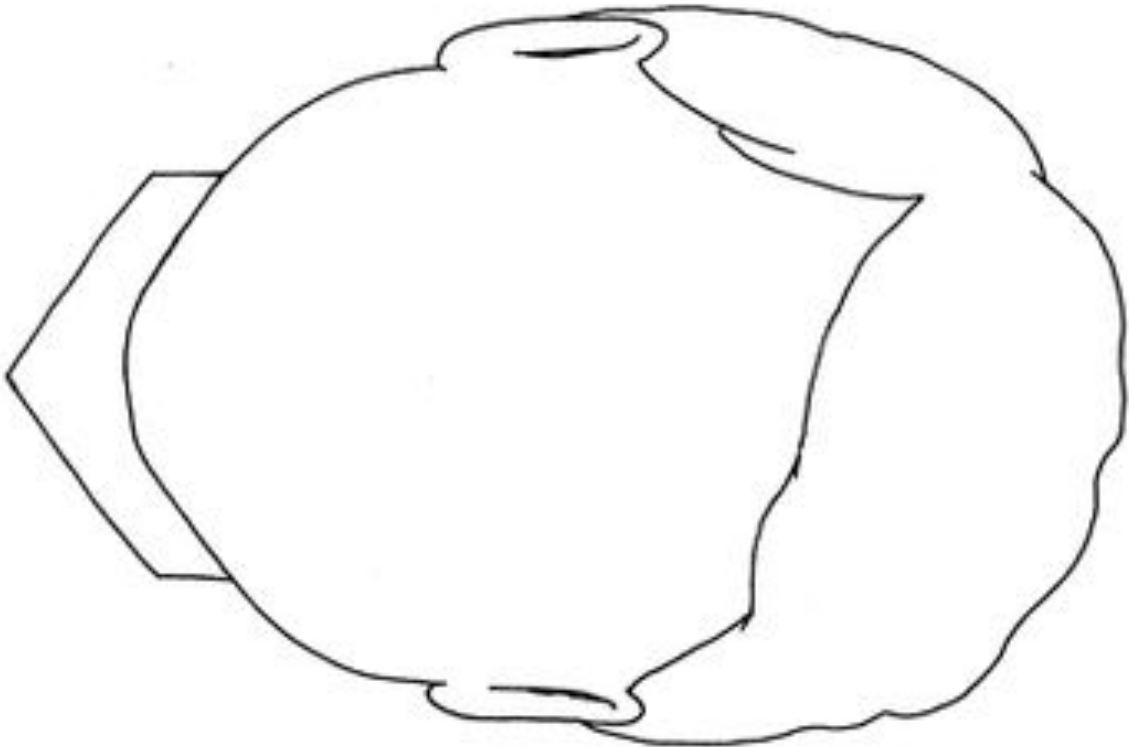
Kinnistav tegevus ja lõpetus: Õpetaja küsib lastelt, milline sõna neile meeldis. Milline sõna ei meeldinud?

Lauldakse laul *Earth Day Song* koos liigutustega.

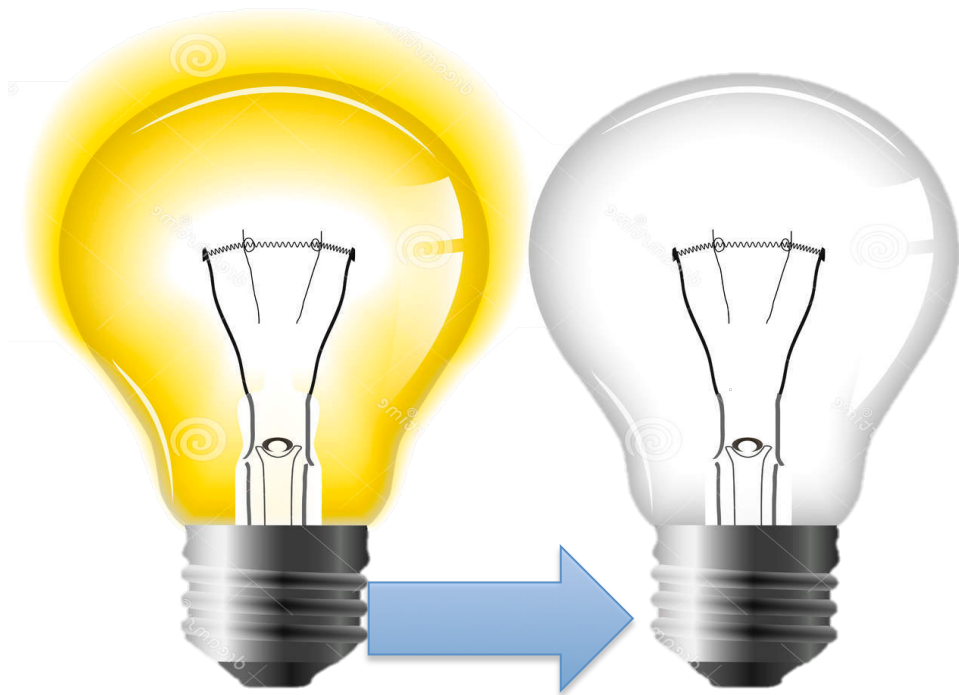
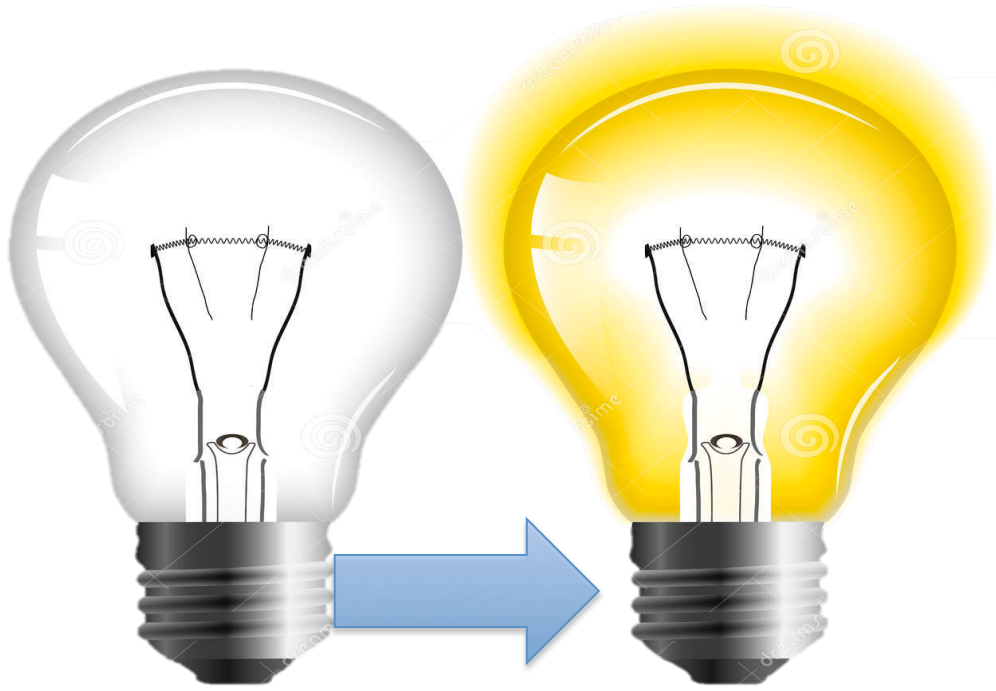
Abimaterjali lisa 1

Abimaterjali lisa 2

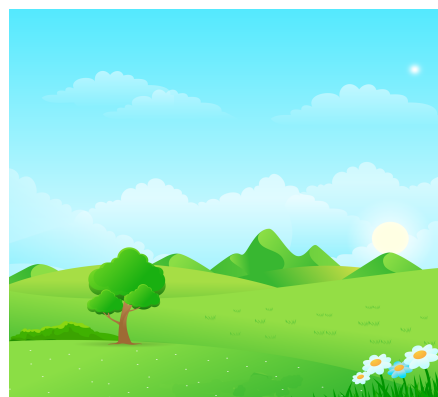

Abimaterjali lisa 4

X

Abimaterjalis kasutatud pildid

Autod: <https://cliparts.zone/img/1975952.jpg>

Elektripirn: <https://thumbs.dreamstime.com/z/glowing-turned-off-light-bulb-file-eps-format-31898230.jpg>

Hambapesu 1: <https://tex.org/wp-content/uploads/2014/09/turn-off-water-when-brushing-teeth-300x286.jpg>

Hambapesu 2: http://images.clipartpanda.com/dentist-tools-clipart-TN_girl_brushing_teeth_1030.jpg

Ilus loodus: <https://www.repairvillage.co.uk/images/Illustration10.png>

Jalgratas: <http://images.clipartpanda.com/kids-riding-bikes-clipart-MiLLzXd9T.jpeg>

Kraanikauss 1: https://www.salonhogar.net/Salones/Matematicas/4-6/5to/Mult_div_cardinales/multiplicacionDivision1.gif

Kraanikauss 2: https://img.clipartfox.com/b498e658c6bf7372c5e33ee6e7c1d869_free-sink-clip-art-clipart-of-sink_800-481.png

Näo kontuurid: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/a6/85/e4/a685e421c2709d6043235bdce2b2d6c3.jpg>

Prügi maas 1:

<https://clipartfest.com/download/29df233b705b8eeae8b24c21ca51d50ddd4bfa59.html>

Prügi maas 2:

https://img.clipartfest.com/57b1ff91d10375532659d1acbdaf908c_8fe17d1f856cf979103b791b03ed75-land-pollution-clipart_1300-1081.jpeg

Prügikast https://img.clipartfest.com/f2d4d068d119f233aae11263809e26fa_table-clean-up-clipart-free-clipart-of-students-cleaning-up-a-classroom_400-364.jpeg

Lisa 2. Intervjuu kava

Intervjuu kava

- Loa palumine intervjuu salvestamiseks. Tagatakse uuritava anonüümsus.
- Bakalaureusetöö eesmärkide ja sisu tutvustus.

Küsimused intervjuueeritava kohta:

- Kui kaua olete inglise keele õpetajana töötanud?
- Milline on Teie erialane haridus? (Lõpetatud kõrgkool)
- Mis vanuses lastega töötamisel te kogemust omate?

Laulude kasutamine võõrkeele õpetamisel:

- Kui suur roll on Teie arvates lauludel võõrkeele õpetamise juures? Milles see seisneb?
- Kas olete kasutanud laule inglise keele õpetamisel?
- Millisel eesmärgil laule kasutate?
- Milliste teemade õpetamisel olete laule kasutanud?

Laulude valimine:

- Millistest allikatest olete leidnud sobiva laulu?
- Mille järgi laule valite? Mida peate oluliseks laulu puhul?
- Mis te arvate, miks peaks õpetaja kasutama laule noorte õppijate õpetamisel?

Uurimisküsimused:

1. Kuidas hindavad eksperdid abimaterjali sobilikkust inglise keele õpetamiseks läbi laulude?

- Kuidas hindate abimaterjali selgust ja struktuuri?
- Kuivõrd sobivad on käsitletud laulud lastele vanuses 5-7?
- Kuivõrd seostatud on tegevused lauluga?
- (Kuivõrd inspireeriv oli abimaterjal teie jaoks?)

2. Millisel määral järgib õppematerjal järgmisi kriteeriume? Milles see väljendub?

Palun hinnata järgmiseid väiteid ja põhjendada.

1. Abimaterjal on eakohane.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

2. Abimaterjalis on laule kasutatud eesmärgipäraselt.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

3. Abimaterjal on lapsekeskne.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

4. Abimaterjali struktuur on arusaadav.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

5. Abimaterjal on terviklik.

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei

3. Millised on ekspertide soovitusel õppematerjali parandamiseks ja/või muutmiseks?

- Milliseid muudatus- ja täiendustepanekuid soovitate sisse viia abimaterjali täiustamiseks?
- Kas on veel midagi lisada?

Tänuõnad osalemise eest!

Lisa 3. Väljavõtte koodidest andmeanalüüsikeskkonnast *QCMap*

Kolmanda uurimisküsimuse koodid.

koolieani ma arvan, et nende jaoks on emotsioonid tähtsad, nad tahavad

Category Formation

☐ D1: muudatus	☐ D11: lisada lastele korduseid
☐ D2: emotsiooni teema	☐ D12: papist täring
☐ D3: loomad	☐ D13: printimisel ei lähe laul järjest
☐ D4: maa	☐ D14: kinnistab tegevus lõpus
☐ D5: lapse tunded	☐ D15: sõnastus lets go down mängus
☐ D6: tegevuste nummerdamine	☐ D16: ligikaudne aeg
☐ D7: lisada mäng how are you lõppu	☐ D17: Sõnastus
☐ D8: laulu õpetamise järjekord (I, II, III, IV)	
☐ D9: varem õpitud sõnu lisada	
☐ D10: jalamats - võib olla raske	

▼ D18:

13h: tundus võis ka... **ma pean** ...

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anette Avvald

(26.04.1995)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„Abimaterjal varajase inglise keele õpetamiseks laulude abil lastele vanuses 5–7a”

mille juhendaja on Esta Sikkal,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 29.06.2017